

# Referat



## Referat 18. april 2017

[T

**Referat af møde i:**  
Etisk Råd

**Dato for møde:**  
18. april 2017

**For referat:**  
Gurli Petersen

**Dato for udarbejdelse:**  
31. maj 2017

### **Deltagere:**

Brian Errebo-Jensen, Lis Jensen, Jens Olesen, Maria Rothgart, Sune Frølund, Marlene Juul Houmann, Ann Sofie Orth (punkt 4), Sille Frydendal (punkt 4 og punkt 5).

### **Afbud:**

Helle Gerbild

- 1. Velkomst v/ Brian Errebo-Jensen**
- 2. Siden sidst v/ Brian Errebo-Jensen**
- 3. Autorisation og fysioterapeuters selvforståelse (fast punkt)**
- 4. Indhold af "omhu og samvittighedsfuldhed" i et etisk perspektiv**
- 5. Orientering om servicetjek på hjerneskadeområdet**
- 6. Danske Fysioterapeuters 100 års jubilæum og Fagkongres 2018**
- 7. Eventuelt**
- 8. Evaluering af mødet**
- 9. Nye mødedatoer**

### **Ad. 1**

Brian bød velkommen til rådets nye medlemmer Lis Jensen og Marlene Juul Houmann. Rådet præsenterede sig.

### **Ad. 2**

Brian orienterede om repræsentantskabsmøde og foreningens overordnede strategiske pejlemærker for de kommende år:

- 1. Danske Fysioterapeuter har et stærkt brand, der står klart for fysioterapeuter og for omverdenen.*
- 2. Danske Fysioterapeuter er en uomgængelig politisk og strategisk aktør.*
- 3. Danske Fysioterapeuter har en organisationsprocent på 84 %.*

Brian orienterede om Danske Fysioterapeuters 100 års jubilæum i 2018.

### **Ad. 3**

Danske Fysioterapeuters hovedbestyrelse har bedt om, at etisk råd skal have særligt fokus på autorisation og hvilken betydning autorisationen har for fysioterapeuters selvforståelse og identitet. Dette punkt har derfor været, og er fortsat, fast punkt på dagsorden. På dette møde tog temaet om autorisation afsæt i aktuelle tilsynssager og det risikobaserede tilsyn fra Styrelsen for Patientsikkerhed, se punkt 4.

### **Ad. 4**

Der er fokus på fysioterapeuter fra Styrelsen for Patientsikkerhed. Der kommer i 2017 tilsyn på fysioterapiklinikkerne, og der pågår aktuelt tilsynssager på medlemmer af Danske Fysioterapeuter.

Danske Fysioterapeuter får i stigende grad medlemshenvendelser om klagesager samt krav og forpligtelser i forbindelse med fysioterapeuters virke.

Der blev på mødet redegjort for de kommende tilsyn og mundtligt orienteret om de aktuelle tilsynssager.

Det nye tilsyn, de aktuelle tilsynssager og det stigende antal medlemshenvendelser rejser samlet set en række problemstillinger, som Danske Fysioterapeuters hovedbestyrelse har bedt blandt andre Danske Fysioterapeuters etiske råd om at forholde sig til.

#### Almindelig anerkendt faglig standard for professionel patient-behandlerrelation

Fysioterapeuter er under udøvelsen af deres virksomhed forpligtet til at udvise omhu og samvittighedsfuldhed. Det vil sige, at fysioterapeuten skal leve op til normen for almindelig anerkendt faglig standard. Etisk råd gav i 2011 anbefalinger om, at dette indebærer, at fysioterapeuter er forpligtet til at arbejde efter kliniske retningslinjer og best practice. Således fremgår det af etisk råds temadrøftelse, at "Fysioterapeuter er professionelle og troværdige og har - qua den sundhedsfaglige uddannelse - en særlig viden i forhold til patientbehandling - en viden, som blandt andet skal sikre en sikker patientbehandling. Der forudsættes, at fysioterapeuternes viden er baseret på evidens og professionel erfaring. Dette indebærer viden og kendskab til kliniske retningslinjer, anbefalinger, vejledninger o.a., som fysioterapeuterne baserer deres virke på."

Det spørgsmål, som stilles nu er, hvad er den almindelige anerkendte faglige standard for så vidt angår patient-relationen og professionel kommunikation?

Fysioterapeuter har, som andre sundhedspersoner, et særligt ansvar for at etablere og vedligeholde relationen med patienten. Den professionelle kommunikation bør være fagligt velbegrunder og bør understøtte den fysioterapeutiske behandling.

Men spørgsmålet er, hvordan relationen skal være, for at den er professionel og for at den understøtter behandlingen? Hvordan udvikle og forbedre kvaliteten af professionel kommunikation med patienten i den fysioterapeutiske behandling?

### **Drøftelse**

Etisk råd drøftede "omhu og samvittighedsfuldhed" i et etisk perspektiv for så vidt angår almindelig anerkendt faglig standard i patient-behandler-relationen.

Etisk råd kom med anbefalinger til hvordan patient-behandler-relationen skal se ud, for at den er professionel, herunder anbefalinger til hvordan medlemmerne kan udvikle og forbedre kvaliteten af patient-behandler-relationen i fysioterapien:

Med udgangspunkt i Danske Fysioterapeuters etiske retningslinjer<sup>1</sup>

---

<sup>1</sup> Danske Fysioterapeuters etiske retningslinjer (uddrag)

#### **Relationen til patient og pårørende**

##### **A. Fysioterapeuten respekterer patientens personlige og kropslige integritet og rettigheder.**

Fysioterapeuten yder fysioterapi til personer med behov herfor uanset alder, køn, race, nationalitet, politisk overbevisning, religion, handicap, diagnose, seksuel orientering og sociale forhold.

Fysioterapeuten er opmærksom på, at patienter har forskellige sundheds- /sygdomsforståelser og forskellige grænser for blufærdighed og kropskontakt.

Fysioterapeuten kender, forstår og efterlever gældende love. Heraf følger bl.a.:

- Fysioterapeuten respekterer patientens integritet og selvbestemmelse.
- Fysioterapeuten giver tilstrækkelig og forståelig information, som gør det muligt for patienten at afgive informeret samtykke.
- Fysioterapeuten overholder tavshedspligten og omgås de oplysninger, patienten giver, med fortrolighed.
- Fysioterapeuten sikrer patienten selvbestemmelse herunder
  - Deltagelse i beslutninger vedrørende behandling
  - Valg af ophør af behandling/fravalg af behandling
  - Mulighed for at få en andens professionelle vurdering
  - Ret til at tilbagekalde sit samtykke.
- Fysioterapeuten sikrer patienten oplysninger om klagemuligheder.

drøftede rådet forskellige perspektiver på samvittighedsfuldhed og omhu. Med drøftelsen konkretiserede rådet de etiske retningslinjer og der var på mødet forslag om, at etisk råd udarbejder en slags vejledning til de gældende etiske retningslinjer. Vejledningen skal give konkrete og nærværende eksempler på hvorledes de etiske retningslinjer skal forstås og eksekveres.

Følgende er en opsummering af rådets drøftelse. Det blev besluttet, at rådet på kommende møde vil drøfte hvorledes, og i hvilken form, rådets anbefalinger vil kunne publiceres.

### Om journalføring og faglighed

Rådet vurderede, at journalføring i fysioterapi er helt essentiel af flere forskellige årsager: Vi bliver dygtigere af at dokumentere indsatserne, det understøtter den kliniske refleksion og beslutning og giver mening. Det er ligeledes helt essentielt i forbindelse med patientklager.

---

Fysioterapeuten udviser en professionel adfærd, således at krænkelser, verbale eller kropslige ikke finder sted i mødet mellem patient og fysioterapeut.

#### **B. Fysioterapeuten anerkender pårørende som værdifulde aktører i forhold til behandlingen.**

Fysioterapeuten inddrager efter patientens ønske pårørende i behandlingen.

Fysioterapeuten støtter pårørende i rollen som nærmeste til patienten.

#### **C. Fysioterapeuten udøver fysioterapi på en fagligt forsvarlig måde.**

Fysioterapeuten sikrer patientens og eventuelle pårørendes forståelse af information om det fysioterapeutiske tilbud herunder forståelse af diagnose, behandlingsmuligheder, prognose og eventuelle bivirkninger.

Fysioterapi er kendetegnet ved, at fysioterapeuten i samarbejde med patient og eventuel pårørende undersøger, diagnosticerer og målsætter patientens problemstilling, før behandling igangsættes, og til enhver tid kan føre professionelle argumenter for sine handlinger.

Fysioterapeuten yder fysioterapi i overensstemmelse med almindeligt anerkendte standarder og kliniske retningslinjer baseret på evidens og professionel erfaring. Fysioterapeuten har ret til at afvise behandlingsønsker, som ikke er i overensstemmelse hermed.

Fysioterapeuten fører journal over alle forløb og kan til enhver tid dokumentere indhold af den udførte behandling.

Fysioterapeuten ajourfører sin faglige viden og metoder og fornyr sin praksis i overensstemmelse med autorisationslovens bestemmelser.

Fysioterapeuten videregiver (1) oplysninger til relevante samarbejdspartnere med henblik på at sikre det sammenhængende patientforløb

Fysioterapeuten prioriterer hensynet til patient og pårørende, hvis der opstår loyalitetskonflikter mellem ansættelsesstedets regler og praksis og muligheden for at yde fysioterapi i overensstemmelse med almindeligt anerkendte standarder (2).

Fysioterapeuten samarbejder gerne med frivillige og er i dette samarbejde opmærksom på, at ansvar for sundhedsopgaver nedfældet i lovgivningen ikke kan delegeres til frivillige

Det er vigtigt, kun at skrive det relevante og nødvendige og at sikre, at andre sundhedspersoner kan forstå journalen.

Det varslede risikobaserede tilsyn på fysioterapeutklinikkerne vil give anledning til at se på hvordan procedurerne er og få reflekteret over hvad der skal ske adfærdsændringer på.

Rådet drøftede hvad fysioterapeuters identitet er og buddet var, at fysioterapeuter er håndværkere, der dokumenterer.

Der blev orienteret om, at der er overbevisninger og retninger, der prædiker budskaber om anti-dokumenteren/antisproglighed, eksempelvis, at "vi skal ikke verbalisere" og "gennem praksisfællesskab skal vi lære".

#### Om det "professionelle rum"- den professionelle behandler-patient-relation

Helt overordnet skal Danske Fysioterapeuters etiske retningslinjer, sammen med de juridiske forpligtelser, der er for fysioterapeuter, ligge til grund for det professionelle rum, som behandler og patient agerer i.

Filosoffen Løgstrup sagde, at man skal have øje for hvad der foregår mellem mennesker for så vidt angår samvittighedsfuldhed og omhu.

Det blev foreslået, at Løgstrups tanker er et muligt værktøj til at forstå det relationelle.

Det blev videre foreslået, at fysioterapeuten skal kunne fornemme mennesker og at information/dialog/forventningsafstemning om hvad der skal ske og indikation er helt essentiel i den professionelle patient-behandler -relation. Fysioterapeuten skal være åben og invitere til at afklare hvad patienten vil, skal tage udgangspunkt i patientens udgangspunkt og kunne anskue situationen fra patientens side. Således skal fysioterapeuten anerkende patientens sundheds og sygdomsopfattelse.

En evaluering og dialog om hvad der foregik i behandlingen, er et godt redskab til at sikre god kommunikation, til at reflektere sammen med patienten og sikre forventningsafstemning.

Fysioterapeuten skal kende sin egen grænse for at kende patientens og fysioterapeuten skal ikke, i erkendelse af sin magtposition, være personligt engageret.

Det professionelle rum består af både "handling", hvad skal der ske og hvorfor og "væren" hvordan er jeg tilstede, fokus på det, der ikke bliver sagt (non-verbale). Fysioterapeuten skal sammen med patienten kunne italesætte hvordan det har været at være her i dag, italesætte hvordan

han er tilstede, kunne mærke sig selv, kunne tåle at bliver afvist, kunne tåle at bare være.

Det blev foreslået, at patienten skal føle at fysioterapeuten vil patienten det godt og fysioterapeuten skal skabe plads til refleksionsrum- "værens-delen".

Fundamentet er nærvær- væren er at være sammen med patienten.

Fysioterapeuten skal skabe fokus på sig selv, få rettet fokus ligeså meget indad, som udad.

Kommunikationen og det at kunne afgrænse sig, er helt essentiel.

Fysioterapeuter taler ofte og meget. Talen kan også være væren, men fysioterapeuter skal ligeledes lære sig at lytte til patienten.

Man skal lære sig selv at kende, for at kende sin patient. Man skal kende andre, for at kende sig selv.

Man skal abstrahere fra sig selv for at kunne fokusere sig selv.

Ser fysioterapeuter verden på en særlig måde?

Ved afrunding af drøftelse, foreslog rådet, om fysioterapeuter er særligt "selvfede"? Har fysioterapeuter "blinde pletter"?

Det "selvfede", som fysioterapeuter oplever, bunder måske i, at fysioterapeuter har selvstændigt behandleransvar.

Nye etniske grupper af patienter fylder og kommer til at fylde mere, hvordan imødekomme denne gruppe af patienter etisk forsvarligt og professionelt? Dette emne tages op til en kommende temadrøftelse i rådet.

## **Ad. 5**

Som opfølgning på sidste mødes oplæg om specialiseret genoptræning, orienterede faglig chef, Sille Frydendal, om servicetjek af hjerneskadeområdet, som er iværksat af Sundhedsstyrelsen.

Fysioterapeut Karin Spangsberg Kristensen er følgegruppens repræsentant for Dansk Selskab for Fysioterapi.

Rådet tog orienteringen til efterretning og ønskede opdatering, når servicetjekket, efter planen, er gennemført i september 2017.

## **Ad. 6**

Etisk råd kom med forslag til hvorledes rådet kan markere Danske Fysioterapeuters 100 års jubilæum samt forslag til workshop ved Fagkongres 2018, eventuelt med en eller flere af følgende oplægsholdere:

Finn Skårderud, norsk psykiater, forfatter, professor og kritiker.

Dorthe Birkmose, psykolog, foredragsholder, forfatter og blogger med fokus på faglighed, etik og risikoen for forråelse.

Charlotte Glintborg, professor med fokus på koordineret hjerneskaderehabilitering ud fra de ramte borgere og deres families perspektiv.

#### **Ad. 7**

Følgende nye emner til kommende møder blev aftalt:

- Invitere Dorthe Birkmose med oplæg, herunder forberedelse af etiske dilemmaer
- Invitere medlemmer af lederrådet
- "Selvfedme"- hvad er rigtig fysioterapi- hvad er forkert fysioterapi?
- Situeret læring/dannelsesproces/evidens/dannelsesbegrebet, oplæg v/ Sune Frølund
- Bermudatrekanten -hvad kræver det af fysioterapeuten? Også som opvarmning til fagkongressen
- 100 året for fysioterapeutforeningen- hvor er på vej hen?
- Fysioterapeuter og etniske minoriteter -strategiplan.  
Hovedbestyrelsen har bedt Etisk Råd om at drøfte, om vi som profession har den nødvendige kulturforståelse i forhold til etniske minoriteter? Har vi blinde pletter?

#### **Ad.8**

Positiv evaluering af mødet og positive tilkendegivelser på udvidelse af rådet med nye medlemmer.

#### **Ad.9**

Følgende mødedatoer blev aftalt: 12. september og 20. november.  
Begge møder afholdes i Danske Fysioterapeuter kl. 10-15.